

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN RESİM- İŞ EĞİTİMİ DERSİ SONRASI RESME İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yakup GÖKTAŞ*

Öz

Bu araştırmada, Atatürk Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin resim- iş eğitimi dersinde, resme karşı öğrenci tutumları belirlenmiş ve incelenmiştir. Öğrencilerin, öğretmen olarak atandıktan sonra vermek zorunda oldukları resim-iş dersindeki tutum ve başarılarını belirleyecek olan şu an ki tutumları, araştırmanın önemini arttırmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. 2006- 2007 eğitim-öğretim yılında, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ve Ağrı Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nden toplam 250 öğrenci bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Anket beşli likert tipinde ve resme ilişkin tutumları belirlemeye yönelik soruları içermektedir. Ayrıca cinsiyet, mezun olunan lise ile ilgili demografik bilgileri de içermektedir. Anket uygulaması resim- iş dersine başlanmadan dönemin başında ve yaklaşık 14 hafta ders işlendikten sonra dönem sonunda olmak üzere iki defa yapılmıştır. Anket verilerinin değerlendirilmesi sonucunda ankete verilen ilk cevaplarla son cevapları arasında öğrenci tutumlarının pozitif yönde değişimlerinin olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, resme karşı tutum, resim-iş dersi

The Study of the Attitudes of the Elementary School Teachers toward Painting Subsequent to Visual Arts Education Courses

Abstract

This study determined and examined the attitudes toward painting in the visual arts education courses students of Ataturk University Department of Elementary School Teaching. Their present attitudes make this study more important since they will in turn determine the subsequent attitudes and success in the visual arts education course they are to teach after their appointment. The means of data collection was questionnaire. The study group consisted of 250

* Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Öğretim elemanı

students of Ataturk University departments of elementary school teaching in Erzurum and Ağrı in the 2006-2007 academic-years. The questionnaire consisted of 33 multi-choice questions asked to assess their attitude toward painting. Besides, it contained such demographic information as gender and high school that they graduated from. The questionnaire was administered twice, the beginning of the academic term, prior to the visual arts course, and after 14 weeks. As a result of the evaluation of the difference between their answers to both first and second questionnaires, the attitudes of students changed for the better.

Key Words: Primary Teaching Programme, attitude towards drawing, drawing-Activity Training

Giriş

Eğitim Fakültelerinde formal eğitim programının gereği olarak konu alanı, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek becerileriyle ilgili amaçlar üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle öğrenciler, kazandıkları bilgiyi kısa sürede unutmanın yanı sıra, çok yüksek notlar almış olmaları halinde bile o dersle ilgili okumayı ve araştırmayı bırakmaktadırlar.

Sınıf öğretmenliği bölümü müfredatında birçok farklı alanı kapsayan derslere yer verilmektedir. Öğrencilerin neredeyse her dönem değişen farklı dersleri almaları, onların bir alan üzerinde yoğunlaşmalarını ve o alan üzerinde derinlemesine ihtisas sahibi olmalarını engellemektedir. Bu nedenden dolayı öğrenciler kısa bir dönem aldıkları derslerde başarılı olabilmek için adeta ezberciliğe teşvik edilmektedir. Özellikle resim, müzik, beden eğitimi gibi özel ilgi ve yatkınlık gerektiren derslerde, bir döneme sığdırılan müfredat programlarının öğrenciler üzerinde kalıcı bilgiler bırakması düşünülse de, *konu alanına ilişkin bilgi ve beceriler hızlı bir biçimde hem unutulmakta hem de değişmektedir*¹.

Resim-iş eğitimi dersi örnek olarak ele alındığında, öğrencilerin hafızasında kalan öğrenilmiş ya da ezberlenmiş bilgiden daha çok, resme olan tutumlarının, öğretmenlik mesleğine başladıklarında karşılaşacakları okul ortamında bu dersi en iyi şekilde verebilmek için ihtiyaç duyacakları konuların başında geldiğini söyleyebiliriz. *Okul, her düzeydeki ve her yaştaki öğrencilere öğrenme motivasyonunu ve öğrenmeye devam etme disiplinini aşılmalıdır*². Farklı

-
- 1 AÇIKGÖZ, Kamile Ün (2005), Etkili Öğrenme ve Öğretme, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir, s. 31
 - 2 ÖZDEMİR, Servet- YALIN, Halil İbrahim- SEZGİN, Feridun (2004), Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Nobel Yayın Dağıtım, 5. Baskı, Ankara, s. 60

liselerden mezun, farklı cinsiyetlere sahip ve farklı bilgi düzeyleriyle gelen öğrencilerin resme olan tutumlarıyla, dönem sonunda resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonraki resme olan tutumları arasındaki farkın ortaya çıkarılması bu açıdan önem kazanmaktadır.

Öğrencilerin tutumlarını ölçmek amacıyla toplam 33 sorudan oluşan çoktan seçmeli anket uygulanmış ve bunun sonucunda yapılan değerlendirmede resme karşı öğrenci tutumlarını belirleyecek veriler elde edilmiştir. Ve yıl sonunda bu dersi aldıktan sonraki tutumlarıyla karşılaştırarak tutumlardaki değişimin yönü ve büyüklüğü ortaya konulmuştur.

A. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin resim-iş eğitimi dersi sonrası resme karşı tutumlarını belirlemektir.

Alt amaçlar

1. Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersi öncesi ve sonrası tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Öğrencilerin resme yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre, resme yönelik tutumları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

B. Yöntem

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim-öğretim yılında, Erzurum ve Ağrı Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören ve resim-iş dersini alan öğrenciler oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemini, aynı fakülte ve bölümlerin 2. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 300 öğrencilik grup oluşturmaktadır. Toplamda 300 öğrenciye anket uygulanmış ve bunların 250'sinden veri alınabilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek geliştirme aşamaları şu şekilde oluşturulmuştur. Araştırmada, öncelikle alan literatürü incelenmiş, bunun sonucunda 72 tutum cümlesinden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda toplanan 72 tutum cümlesi yine KK.

Eğitim Fakóltesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyelerinin görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur. Ölçek, uzmanlar tarafından incelenip değerlendirildikten sonra, gelen öneriler doğrultusunda bazı maddeler ölçekten çıkarılmış, bazı maddeler ise yeniden ele alınarak düzenlenmiş ve ölçeğin ilk hali oluşturulmuştur. Bunun sonucunda 65 maddeden oluşan bir ölçek ortaya çıkmıştır. Beşli Likert tipinde olan ölçek, geçerlik ve güvenilirlik analizleri için 180 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. Faktör analizi işlemleri için yapılan bu uygulamada öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayarda SPSS 10.0 (Statistical Package for Social Sciences) kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre faktör yükü 0.35 ve yukarısı olan toplam 33 madde ölçeği oluşturmuştur. Bunun yanında uzman görüşleri alınarak ankete son biçimi verilmiştir. Toplam 33 sorudan oluşan resim iş eğitimi dersine karşı tutumların belirlenmesine yönelik maddelerin yer aldığı ölçek Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,78 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar anket formunun güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Resim iş eğitimi dersine karşı tutumların belirlenmesine yönelik maddelerin yer aldığı bu bölümün önüne öğrencilerin bireysel özelliklerini belirlemeye yönelik demografik sorularda eklenmiştir (mezun olunan lise, yař, cinsiyet, vs.). Böylece resme ilişkin tutumların “cinsiyet”, “mezun olunan lise” gibi kriterlere göre incelenmesi mümkün olabilmıştir.

Verilerin analizi için aşağıdaki istatistiksel işlemlerden yararlanılmıştır: Resim iş eğitimi dersini almadan önce ve aldıktan sonra olmak üzere “ön test” ve “son test” şeklinde uygulanan iki süreç arasındaki farkın ortaya konulmasını sağlayan veriler, ilişkili “t” testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Mezun olunan liselere göre resim-iş dersine ilişkin tutumlarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunanlar, hangi lise mezunu öğrenciler arasında fark olduğunu belirlemek amacıyla LSD Post Hoc Testi’ne tabi tutulmuşlardır. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

C. Bulgular

C.1. Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinde, dönem başında ve dönem sonunda resme karşı tutumları arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla “t testi” uygulanmış ve bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Resim-iş eğitimi dersi öncesi ve sonrası, resme ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik “t testi” sonuçları

		N	\bar{x}	SS	t	p
Resmim iyidir	Ön test	250	3,11	1,26	3,137	P<0.05 Anlamlı
	Son test	250	3,29	1,25		
Resim bilmek herkes için çok yararlıdır	Ön test	246	3,31	1,17	3,788	P<0.05 Anlamlı
	Son test	246	3,59	1,22		
Resim yapmaktan korkarım	Ön test	246	2,36	1,31	4,714	P<0.05 Anlamlı
	Son test	246	2,06	1,19		
Bazı mesleklerde resim bilgisine gerek yoktur	Ön test	242	3,49	1,22	5,272	P<0.05 Anlamlı
	Son test	242	3,14	1,33		
Resim derslerimiz yeteri kadar ilginç değil	Ön test	245	3,33	1,24	2,916	P<0.05 Anlamlı
	Son test	245	3,07	1,36		
Resim dersinde öğretmen benim resmime bakacak diye çok korkarım	Ön test	249	2,39	1,38	4,111	P<0.05 Anlamlı
	Son test	249	2,06	1,31		
Resim bilgim yoktur	Ön test	246	3,03	1,28	7,005	P<0.05 Anlamlı
	Son test	246	2,54	1,21		
Resim dersi yerine ilgilendiğim başka bir derse girmeyi tercih ederim	Ön test	244	3,09	1,41	2,801	P<0.05 Anlamlı
	Son test	244	2,86	1,50		
Çalışırsam resimden iyi notlar alabilirim	Ön test	240	3,58	1,24	2,932	P<0.05 Anlamlı
	Son test	240	3,77	1,24		
Resim bilmek ileride işime yarayacak	Ön test	235	3,34	1,22	6,200	P<0.05 Anlamlı
	Son test	235	3,83	1,22		
Resim zihinsel gelişim için yararlıdır	Ön test	238	3,73	1,12	5,516	P<0.05 Anlamlı
	Son test	238	4,10	1,13		
Belli temel bilgilerin dışında resim bilmek gereksizdir	Ön test	241	2,52	1,19	4,755	P<0.05 Anlamlı
	Son test	241	2,18	1,18		
Kültürün gelişmesinde resmin yeri önemlidir	Ön test	240	3,65	1,11	3,297	P<0.05 Anlamlı
	Son test	240	3,88	1,18		
Türkçe, matematik, fizik, kimya gibi sayısal ve sözel derslerde resim bilmek gerekli	Ön test	244	2,97	1,29	2,657	P<0.05 Anlamlı
	Son test	244	2,80	1,33		

değildir						
Resim en önemli derslerimizden biridir	Ön test	232	2,49	1,12	3,042	P<0.05 Anlamlı
	Son test	232	2,71	1,24		
Resim ödevlerinden nefret ederim	Ön test	237	3,24	1,45	3,394	P<0.05 Anlamlı
	Son test	237	2,96	1,44		
Resim dersini neden almak zorunda olduğumu anlayamıyorum	Ön test	242	2,71	1,38	3,196	P<0.05 Anlamlı
	Son test	242	2,43	1,38		
Resim insanı daha iyi düşünmeye zorlar	Ön test	241	3,54	1,17	3,779	P<0.05 Anlamlı
	Son test	241	3,83	1,21		
Ne kadar çalışırsam çalışayım, resim dersinde başarılı olacağıma inanmıyorum	Ön test	241	2,63	1,42	2,859	P<0.05 Anlamlı
	Son test	241	2,40	1,39		
Resim dersi beni bunaltıyor	Ön test	242	2,80	1,39	3,920	P<0.05 Anlamlı
	Son test	242	2,45	1,44		

“Resim iyidir” maddesine ilişkin t değeri 3.137 olup $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu ön test ve son teste verilen yanıtlar arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde ön teste ait aritmetik ortalama 3.11 olup son teste ait aritmetik ortalama olan 3.29’dan küçük olduğu görülmektedir. Bu bulgu öğrencilerin “Resim iyidir” maddesine ilişkin son test yanıtlarının daha yüksek puanlandığını göstermektedir. Sonuç olarak resim-iş dersi sonrası öğrencilerin resimlerinde olumlu yönde gelişmeler olduğu söylenebilir.

“Resim bilmek herkes için çok yararlıdır” maddesine ilişkin t değeri 3.788 olup $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu ön test ve son teste verilen yanıtlar arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.31 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 3.59’dan küçüktür. Bu bulgu öğrencilerin “Resim bilmek herkes için çok yararlıdır” maddesine ilişkin son test yanıtlarının daha yüksek puanlandığını göstermektedir. Bunun sonucunda resim-iş dersi sonrası öğrencilerin düşüncelerinin, resim bilmenin herkes için yararlı olacağı yönünde olduğudur.

“Resim yapmaktan korkarım” maddesine ilişkin t değeri 4.714 olup $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu ön test ve son teste verilen yanıtlar arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Ön teste ait aritmetik ortalama

2.36 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.06'dan büyüktür. Bu bulgu öğrencilerin başlangıçta resim yapmaktan korkarken, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, resim yapmaktan korkmadıkları yönünde bir ilerleme olduğunun göstergesidir.

“Bazı mesleklerde resim bilgisine gerek yoktur” maddesine ilişkin t değeri 5.272 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.49 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 3.14'den büyüktür. Bu bulgu öğrencilerin “Bazı mesleklerde resim bilgisine gerek yoktur” maddesine ilişkin son test yanıtlarının daha düşük puanlandığını göstermektedir. Sonuç olarak, resim-iş eğitimi dersi sonrasında öğrencilerin düşüncelerinde olumlu gelişmeler olduğu söylenebilir.

“Resim derslerimiz yeteri kadar ilginç değil” maddesine ilişkin t değeri 2.916 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.33 iken, son teste ait aritmetik ortalama daha düşük olup 3.07'dir. Bu bulgu öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, bu dersin yeteri kadar ilginç olduğu yönünde olumlu bir gelişme gösterdiklerini belirtmektedir.

“Resim dersinde öğretmen benim resmime bakacak diye çok korkarım” maddesine ilişkin t değeri 4.111 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu ön test ve son teste verilen yanıtlar arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.39 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.06'dan büyüktür. Dolayısıyla resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, öğrencilerin bu korkularının azaldığı yönünde olumlu bir gelişme olduğu söylenebilir.

“Resim bilgim yoktur” maddesine ilişkin t değeri 7.005 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.03 iken, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.54'den büyüktür. Bu bulgu sonucunda öğrenciler başlangıçta resim bilgilerinin olmadığını düşünürken, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, resim bilgilerinin olduğu yönünde olumlu bir değişim göstermişlerdir.

“Resim dersi yerine ilgilendiğim başka bir derse girmeyi tercih ederim” maddesine ilişkin t değeri 2.801 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu ön test ve son teste verilen yanıtlar arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.09 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.86'den büyüktür. Dolayısıyla resim-iş eğitimi dersini almadan önce öğrenciler ilgilendikleri başka bir derse girmeyi tercih ederken, dersi aldıktan

sonra bu düşüncelerinde azalma olmuş ve resim-iş eğitimi dersine olan düşüncelerinde olumlu bir gelişme olmuştur.

“Çalışırsam resimden iyi notlar alabilirim” maddesine ilişkin t değeri 2.932 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.58 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 3.77’den küçüktür. Bu değerlerin sonucunda öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra resimden iyi notlar alabileceklerine olan inançlarının arttığı söylenebilir.

“Resim bilmek ileride işime yarayacak” maddesine ilişkin t değeri 6.200 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.34 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 3.83’den küçüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, resim bilmenin ileride işlerine yarayacağı düşüncesinin olumlu yönde geliştiği söylenebilir.

“Resim zihinsel gelişim için yararlıdır” maddesine ilişkin t değeri 5.516 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.73 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 4.10’dan küçüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, resmin zihinsel gelişim üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu düşüncesi artmıştır.

“Belli temel bilgilerin dışında resim bilmek gereksizdir” maddesine ilişkin t değeri 4.755 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.52 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.18’den büyüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, bu maddede belirtilen olumsuz düşüncelerinin, aritmetik ortalamaların farkı kadar bir oranda olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

“Kültürün gelişmesinde resmin yeri önemlidir” maddesine ilişkin t değeri 3.297 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.65 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 3.88’den küçüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, kültürün gelişmesinde resmin yerinin önemli olduğunu düşünme oranı artmıştır.

“Türkçe, matematik, fizik, kimya gibi sayısal ve sözel derslerde resim bilmek gerekli değildir” maddesine ilişkin t değeri 2.657 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.97 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.74’den büyüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin maddede belirtilen sayısal ve sözel derslerde resim bilgisine ihtiyaç olduğu yönünde olumlu bir gelişme gösterdikleri söylenebilir.

“Resim en önemli derslerimizden biridir” maddesine ilişkin t değeri 3.042 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.49 olup,

son teste ait aritmetik ortalama olan 2.71'den küçüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, bu dersin en önemli derslerden biri olduğu yönündeki düşünceleri artmıştır.

“Resim ödevlerinden nefret ederim” maddesine ilişkin t değeri 3.394 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.24 olup, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.96'dan büyüktür. Bu bulgu sonucunda öğrenciler başlangıçta resim ödevlerinden nefret ederken, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra bu düşüncelerinde azalma olmuştur.

“Resim dersini neden almak zorunda olduğumu anlayamıyorum” maddesine ilişkin t değeri 3.196 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.71 olarak bulunurken, son teste ait aritmetik ortalama 2.43 olarak düşme göstermiştir. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin bu maddeye ilişkin olumsuz düşüncelerinin olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

“Resim insanı daha iyi düşünmeye zorlar” maddesine ilişkin t değeri 3.779 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 3.54 olarak bulunurken, son teste ait aritmetik ortalama 3.83 olarak yükselme göstermiştir. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra resmin insanı daha iyi düşünmeye zorladığına ilişkin fikirlerinde olumlu yönde gelişme olduğu söylenebilir.

“Ne kadar çalışırsam çalışayım, resim dersinde başarılı olacağıma inanmıyorum” maddesine ilişkin t değeri 2.859 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.63 olarak bulunurken, son teste ait aritmetik ortalama 2.40 olup, daha düşüktür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi aldıktan sonra, çalıştıkları takdirde resim dersinde başarılı olacaklarına olan inançları artmıştır.

“Resim dersi beni bunaltıyor” maddesine ilişkin t değeri 3.920 olup, $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Ön teste ait aritmetik ortalama 2.80 olarak bulunurken, son teste ait aritmetik ortalama olan 2.45'den büyük olduğu görülür. Bu bulgu sonucunda öğrencilerin resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra, bu maddeye ilişkin olumsuz tutumlarının, olumlu yönde değiştiği söylenebilir.

“Resim derslerimiz çok zevkli geçiyor”, “Resim dersinde canım sıkılıyor”, “Ailem resim dersinin çok önemli olduğunu düşünür”, “Resimde başarılı olmam aileme göre diğer derslerden daha önemlidir”, “Her meslekte bir miktar resim bilgisine gerek duyulur”, “Resim dersi beni kaygılandırır”, “Resimde başarılı olmam ailemi çok gururlandırır”, “Resim bilgisi gerektiren konularda çok başarılıyım”, “Resim dersi benim için keyifli bir oyun saati gibidir”, “Resim

başarılı olduğum bir derstir”, “Teknolojinin gelişmesinde resmin yeri büyüktür”, “En sevdiğim ders resimdir”, “Resmi iyi olan öğrenciler genellikle içine kapanık kişilerdir”, maddelerine ilişkin t değerleri $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Bu bulgular resim-iş dersinin bu maddelere ilişkin tutumlar üzerindeki etkisinin anlamsız olduğunu göstermektedir. Yani herhangi bir değişime yol açmamıştır. Bu nedenle, yazım kuralları gereği Tablo 1 de yer verilmemiştir.

C.2. Kız ve erkek öğrencilerin resim-iş eğitimi dersi öncesi ve sonrasında, resme karşı tutumları arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla “t testi” uygulanmış ve bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete göre “t testi” bulguları

	cinsiyet	N	\bar{x}	SS	T	p
ö6	Kız	82	3,02	1,35	2,563	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	144	2,56	1,31	2,539	
ö7	Kız	82	3,55	1,19	1,989	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	149	3,21	1,24	2,014	
s6	Kız	81	2,93	1,48	2,261	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	144	2,48	1,39	2,220	
s12	Kız	83	2,41	1,54	2,975	P<0.05 Anlamlı
	Erkek	149	1,88	1,15	2,743	

Tablo incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersini almadan önce ve aldıktan sonraki davranış değişikliklerine bakıldığında, ön teste ait ö6. ve ö7. maddelerde t değerlerinin $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı olduğunu görmekteyiz.

Tablo 2’ de yer alan “Resim dersinde canım sıkılıyor” (ö6) maddesine ilişkin ön teste ait t değeri kız öğrencilerde 2.563, erkek öğrencilerde 2.539 olup, her iki değerde $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ön teste verilen cevapları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterir. Ön teste ait kız öğrencilerin aritmetik ortalaması 3.02 olup, ön teste ait erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 2.56’dan büyüktür. Bu bulgu sonucunda kız öğrencilerin “resim dersinde canım sıkılıyor” maddesine, erkek öğrencilerden daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Tablo incelemeye devam edildiğinde, Resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra uygulanan son testin s6’ da yer alan “Resim dersinde canım sıkılıyor” maddesine ilişkin t değeri kız öğrencilerde 2.261, erkek öğrencilerde 2.220 olup

$p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin son teste verilen cevapları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Son teste ait kız öğrencilerin aritmetik ortalaması 2.93 olup, son teste ait erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 2.48'den büyüktür. Bu bulgu sonucunda kız öğrencilerin dönem sonunda da “resim dersinde canım sıkılıyor” maddesine katılma oranlarının erkek öğrencilere göre, daha yüksek olduğu söylenebilir.

“Resim derslerimiz yeteri kadar ilginç değil” maddesine ilişkin ön teste ait t değeri kız öğrencilerde 1.989, erkek öğrencilerde 2.014 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır (Tablo 2). Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ön teste verilen cevapları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterir. Ön teste ait kız öğrencilerin aritmetik ortalaması 3.55 olup, ön teste ait erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 3.21'den büyüktür. Bu bulgu sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, resim derslerini yeteri kadar ilginç bulmadıkları sonucuna varılabilir.

“Resim dersinde öğretmen benim resmime bakacak diye çok korkarım” (s12) maddesine ilişkin son teste ait t değeri kız öğrencilerde 2.975, erkek öğrencilerde 2.743 olup $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin son teste verilen cevapları arasındaki farkın anlamlı olduğunu gösterir. Son teste ait kız öğrencilerin aritmetik ortalaması 2.41 olup, son teste ait erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 1.88'den büyüktür. Bu bulgu sonucunda resim-iş eğitimi dersini aldıktan sonra kız öğrencilerin, “Resim dersinde öğretmen benim resmime bakacak diye çok korkarım” maddesine, erkek öğrencilere göre daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Tablo 2'de yer alan fakat bir değişime yol açmadığı gerekçesiyle tablo içerisinde gösterilmeyen maddeler aşağıda birlikte verilmiştir. Bilimsel yazım kuralları çerçevesinde tabloda sadece sonuçları anlamlı bulunan değerler gösterilmiştir. Buna göre, ön testte yer alan “ö1”, “ö2”, “ö3”, “ö4”, “ö5”, “ö8”, “ö9”, “ö10”, “ö11”, “ö12”, “ö13”, “ö14”, “ö15”, “ö16”, “ö17”, “ö18”, “ö19”, “ö20”, “ö21”, “ö22”, “ö23”, “ö24”, “ö25”, “ö26”, “ö27”, “ö28”, “ö29”, “ö30”, “ö31”, “ö32”, “ö33” ve son testte yer alan “s1”, “s2”, “s3”, “s4”, “s5”, “s7”, “s8”, “s9”, “s10”, “s11”, “s13”, “s14”, “s15”, “s16”, “s17”, “s18”, “s19”, “s20”, “s21”, “s22”, “s23”, “s24”, “s25”, “s26”, “s27”, “s28”, “s29”, “s30”, “s31”, “s32”, “s33”. maddelerine ilişkin t değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuş ve bu maddelere ilişkin değerler tabloda gösterilmemiştir. Bu bulgular resim-iş eğitimi dersinin bu maddelere ilişkin kız ve erkek öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisinin anlamsız olduğunu göstermektedir. Yani herhangi bir değişime ya da farka yol açmamıştır.

C.3. Öğrencilerin mezun oldukları liselere göre resim-iş dersine ilişkin tutumlarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış ve bulgulara Tablo 3’de yer verilmiştir.

Tablo 3. Mezun olunan liselere göre tek yönlü Varyans analizi sonuçları

		Kareler toplamı	S.D.	Kareler ortalaması	F	p
ö13	Gruplar arası	13,230	2	6,615	4,036	P<0.05 Anlamlı
	Gruplar içi	373,662	228	1,639		

Öğrencilerin mezun oldukları liselere göre resim-iş dersine ilişkin tutumlarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans analizi uygulanmış ve yalnız ön testte “Resim bilgim yoktur” (ö13) maddesine ilişkin Varyans değeri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu öğrencilerin mezun oldukları liselere göre resim-iş dersine ilişkin tutumları arasında fark olduğunu göstermektedir. Hangi lise mezunu öğrenciler arasında fark olduğunu belirlemek amacıyla LSD Post Hoc Testi uygulanmış ve Düz lise mezunu öğrencileri ile diğer lise mezunu öğrencilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark 0.50 olup $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur (Tablo 5). Bu bulgu düz lise öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre resim bilgisinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. On üçüncü maddeye ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri

	N	\bar{x}	SS
1,00	160	3,16	1,25
2,00	3	3,67	1,53
4,00	68	2,66	1,33
Toplam	231	3,02	1,29

Tablo 5. On üçüncü maddeye ilişkin LSD Post Hoc testi sonuçları

(I) lise	(J) lise	Ortalamalar arası fark (I-J)	p
Düz	Diğer	,50074(*)	P<0.05 anlamlı

Sonuç ve Öneriler

Öğrencilerin bir konuya yada bir maddeye ilişkin tutumlarının, o konu yada madde hakkındaki başarılarıyla doğrudan ilişkili olduğu bir çok araştırmacı tarafından dile getirilmiştir. Bu düşünceden yola çıkılarak, sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin resme karşı tutumlarının belirlenmesinin, resim-iş eğitimi dersinde öğrenci başarısını arttırmaya yönelik tutumlarının doğru bir şekilde uygulanmasının yanı sıra, öğrencilerin meslek yaşamlarında bu derse karşı pozitif tutum içinde olmaları, sürekli kendilerini yenileyecek bir motivasyona sahip olmaları gerektiği bilincini de göz önünde bulunduramamızı zorunlu kılmaktadır. *Nitekim son zamanlarda iş yerleri, “öğrenen örgütler” olma gereksinimini hissetmeye ve “kendini geliştiren”, “yaşam boyu öğrenen” çalışanları tercih etmeye başlamışlardır... En çok aranan özellik ise, çalışanların kendini yenileme ve yaşam boyu öğrenme gereksinimi hissetmesidir³.*

Öğrencilere “yaşam boyu öğrenme gereksinimi duygusu”nun kazandırılması konusunda, onların konuya ilişkin tutumlarının geliştirilmesi düşüncesi, resim-iş eğitimi dersinin amaç ve hedefleri içerisinde mutlaka yer almalıdır. Öğrencilerin başlangıçta derse karşı, korku ve bilgi eksikliğinden kaynaklanan ilgisiz ve uzak tutumları, öğretmenlerin çözmesi gereken engellerden olup gerekirse her öğretmen ders yılı başında gireceği sınıflardaki öğrencilere tutum ölçekleri hazırlayarak sorunları belirlemeli, ders programını, öğrenciyle olan iletişim ve tutumlarını ondan sonra uygulamaya geçirmelidir. Araştırmanın alt amaçları arasında yer alan; “Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersi öncesi ve sonrası tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır” sorusuna ilişkin testte yer alan bulguların anlamlı olduğu ve yine; “Öğrencilerin resme yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır” ve “Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre, resme yönelik tutumları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır” sorularına ilişkin testte yer alan bulguların anlamlı olduğu sonucu göz önünde bulundurulduğunda, her grubun ya da her sınıfın öğrencileri arasında bu farkın olabileceği düşünülerek, öğretmen tarafından tutum ölçekleri hazırlanması ve uygulanmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının bireysel düşünebilme yeteneğine sahip, yaratıcı, duyarlı, iletişim becerisine sahip, toplum ve çevreyle uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri sistemli bir eğitimle, okul ortamında gerçekleştirilmelidir. Anket

3 AÇIKGÖZ, Kamile Ün, Aktif Öğrenme, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir, Mart 2005, s. 4

değerlendirmeleri sonucunda öğrencilerin resim- iş eğitimi dersini aldıktan sonra tutumlarında olumlu bir değişiklik olduğunun gözlenmesi, Onların dersteki başarılarının artması yönünde değerlendirilebileceği gibi, resme karşı duyarlı, her türlü gelişmeyi takip edebilecek nitelikte bireyler olabilecekleri yönünde de değerlendirilip, ders yılı başında öğrencilere bu hedefler kazandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Kamile Ün, **Aktif Öğrenme**, Eğitim Dünyası Yayınları, 7. Basım, İzmir, Mart 2005, **Etkili Öğrenme ve Öğretme**, Eğitim Dünyası Yayınları, 6. Basım, İzmir, Mart 2005
- Artut, Kazım, **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Anı Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, 2002
- Baş, Türker, **Anket Nasıl Hazırlanır, Uygulanır, Değerlendirilir**, Seçkin yayıncılık, Ankara 2005
- Başaran, İ. Ethem, **Eğitim Psikolojisi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1994
- Bilhan, Saffet, **Eğitim Felsefesi**, A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1991
- Fidan, Nurettin- Erden, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınları, İstanbul, 2001
- Özdemir, Servet- Yalın, Halil İbrahim- Sezgin, Feridun, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Nobel Yayınları, 5. Baskı, Ankara, Kasım 2004
- Özsoy, Vedat (Editör), **Yöntem ve Teknikleriyle Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar**, Görsel Sanatlar Eğitimi Yayınları, Ankara, 2006
- Özsoy, Vedat (Editör), **İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara, 2005
- San, İnci, **Sanat Eğitimi Kuramları**, Ütopya Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, 2003
- Şeker, Hasan ve Gençdoğan, Başaran, **Psikolojide ve Eğitimde Ölçme Aracı Geliştirme**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, Ekim 2006
- Uzman, Ersin, “Sosyal Destek Düzeyleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Kimlik Statüleri, **Eğitim Araştırmaları**, 2004, 4, 15, 110-121.
- Yolcu, Enver, **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Nobel Yayın, Ankara, Kasım 2004